

Nytt forslag til uførestønad – noen hovedpunkter

Sørmarka 13.09.07

Noen fakta om dagens ordning

- ☀ Minstepensjon – 120 260 kroner (1,8 G)
- ☀ Unge uføre – 160 350 (2,4 G) (1 G = 66812)
- ☀ FFO opptatt av livskvalitet og muligheter for folk som er uføre store deler av livet
- ☀ Dette spørsmålet er fraværende i meldinga, mer opptatt av om uførepensjonen er for god til å stimulere folk til å ”velge” å arbeide.

Noen hovedpunkter

- ✂ Fra trygd til (midlertidig) stønad
- ✂ Fra legevurdering til NAV-vurdering
- ✂ Kutt for viktige grupper
- ✂ Slutt på pensjonistskatt for uføre
- ✂ Lavere alderspensjon for uføretrygdede
- ✂ Baserer seg på en endret AFP med flatt tillegg til alle

Arbejdslinja

- ✦ For at folk skal "velge" å jobbe må trygder og stønader være lave. Ikke fordi det nødvendigvis er jobb til dem, men fordi flere uføretrygdde gir færre arbeidløse og mindre press på lønningene. (Kleppe 1987)
- ✦ Denne tenkningen hindrer innføring av ordninger som sikrer et verdig liv for de som ikke kan jobbe og fører til kutt, både i uførestønad og pensjon.
- ✦ Et system bygd på ideen om at folk helst vil ha trygd fører også til trakasseringen som skjer av folk som skal over på attføring eller søker uføretrygd. Et system bygd på mistillit til folk.

Fra trygd til stønad

- ☀ Ikke lenger pensjonister – beregning som for attføring – 66% av inntekt i utvalgte år før du ble ufør
- ☀ Understreker det midlertidige – ikke rettighet – 40% av nye som får uføretrygd, får tidsbegrenset uførestønad, innvilget for 1–4 år
- ☀ Kontinuerlig overvåking av såkalt restarbeidsevne
- ☀ Ikke skattlegging som pensjonister

Historien om Marit

- ☀ 56 år – 34 år i arbeid med regnskap og lønn – de fleste i Oslo kommune
- ☀ Sjukmeldt pga skuldre, armer, nakke
- ☀ Trygdekontoret forlanger arbeidstrening:
  - sendes i barnehage – og blir sjuk på nytt
  - sendes på SFO – med samme resultat
- ☀ Legen sier endelig stopp
- ☀ Marit får uføretrygd – for 2 år – før det hele skal starte på nytt

Fra leger til NAV

- ☀ I dag spiller legens vurdering en sentral rolle i beslutningsgrunnlaget for uføretrygd
- ☀ I forslaget skal legens rolle bli mindre – **fordi de for ofte opptrer som talsperson for pasienten.**
- ☀ I stedet skal legen bare gjøre en funksjonsvurdering – det er i NAV avgjørelsen skal ligge, etter en arbeidsevnevurdering

Kutt for viktige grupper

- ☀ Folk med inntekt fra ny minstepensjon til rundt 260 000 kr vil tape
- ☀ Forsørgere med lav inntekt vil få barnetillegget nedsatt fra nærmere 25 000 (40% av G i 2006) i året til ca 7000, for to barn, et tap på 3000 i mnd for inntekter under 190 000 i måneden
- ☀ Stønaden skal ikke reduseres for gifte /samboende – for å jevne ut skalden heves for gifte og **senkes** for enslige

Kutt for deltidssansatte

☀️ ”Personer med deltidssytelser vil kunne komme ut noe lavere enn i dag, fordi disse har en svært høy kompensasjonsgrad i dagens system. Det har neppe vært tilsiktet at personer som frivillig arbeider deltid får kompensert en større del av inntektsbortfallet enn heltidsarbeidende dersom de blir uføre.” (s. 11).

☀️ Personer med lav inntekt må ha en større andel av sin inntekt i stønad om de skal kunne klare seg.

Ikke lenger pensjonistskatt

Dagens ordning:

- ☀️ Trygdeavgift 3 prosent (mot vanlig 7,8)
- ☀️ Skattebegrensningsregelen – innebærer bl.a. at minstepensjonister ikke betaler skatt, og lettelser for lavere og midlere inntekter
- ☀️ Særfradrag – i 2007 på nesten 20 000 i året

Ny ordning: Full skatt som yrkesaktive

Lavere alderspensjon for uføre

- ☀️ Utvalget: ”Uføre bør, på samme måte som yrkesaktive kunne akseptere en viss nedgang i inntekten ved overgang til alderspensjon”.
- ☀️ Handler bl.a. om folk som kan ha levd hele livet med en årslønn på 160 000 kroner – har ikke mye å gå på.

Tap i pensjon

- uføre skal også utsettes for levealderjustering – selv om de ikke ”bare kan jobbe litt lenger” – de har ikke noe valg – 18% reduksjon i 2050
- Pensjonen skal i tillegg reduseres med 12,5% eller det du taper på at 5 opptjeningsår – fra 62-67 – forsvinner
- Dette gir 30 % reduksjon i opptjent pensjon – som ofte vil være relativt lav fra før
- Forskjellen i pensjon mellom yrkesaktive og de som har gått på uførestønad vil derfor øke.
- Dette innebærer straff for sykdom

Offentlig tjenestepensjon

- ☀ Uføreytelsene i denne ordningen vil rammes av økt skatt – uten at de vil få de økningene som skal kompensere for skatt.
- ☀ Konsekvensene er at 130 000 uførepensjonister kan få et tap på tusener av kroner i året
- ☀ Årsak: Dette er en bruttoordning som samordnes med folketrygden – verken kutt eller økninger av folketrygden får noen virkninger – utover den årlige reguleringen
- ☀ Er dette et ledd i arbeidet for å presse fram overgang til nettopensjon?

Forholdet til AFP

- ✪ Forslaget bygger på en AFP med et flatt tillegg til alle i ordningen
- ✪ Utvalget er bekymret for *pensjonsgapet*: forskjellen mellom uførestønad og tidlig pensjon
- ✪ Reduserer gapet: ikke AFP hvis du får uføretrygd, redusert alderspensjon og mindre mulighet til å jobbe ved siden av for uføre

Forholdet til AFP – forts .

- ✱ Frekt å bygge på en ordning som ikke er forhandlet – bygger opp under mandatet til utvalget – skaper inntrykk av at dette er bestemt
- ✱ Teknisk er reformen ikke avhengig av endring av AFP – bevaring av dagens AFP-ordning vil føre til at færre blir tvunget til å søke uføretrygd
- ✱ Politisk vil en god AFP-ordning stå i motsetning til vekten som legges på å få ordninger som presser folk til å stå i jobb lenger, og legge press på myndighetene for å bedre alderspensjonen for uføre, ikke senke den.

Fagbevegelsens rolle

- ☀ Uførestønad og alderspensjon for uføre et viktig spørsmål for fagbevegelsen
- ☀ Ikke godta en bevisst politikk som legger opp til at folk med dårlig helse blir fattige
- ☀ Ikke godta at skillet mellom verdige og uverdige trengende gjeninnføres
- ☀ Kreve bedre ordninger – ikke kutt

Ja til rettigheter, nei til trakassering

- ✪ Viktig at alle som ønsker det skal få mulighet til å jobbe, også om de bare kan jobbe litt. Gradert trygd, variasjon over tid.
- ✪ Dette krever helt andre virkemidler enn å straffe de som ikke kan jobbe.
- ✪ Uføremeldingen burde handlet om hvordan folk som ikke kan jobbe kan få et bedre liv – ikke om kutt.